

Научна конференција *80 година од избијања Другог светског рата на простору Југославије и страдања града Крагујевца: Нови помаци или ревизије историје*, Крагујевац, 25. 5. 2021.

У организацији Центра за научноистраживачки рад САНУ, Универзитета у Крагујевцу и Института за новију историју Србије, 25. маја 2021. на Универзитету у Крагујевцу одржана је научна конференција под називом *80 година од избијања Другог светског рата на простору Југославије и страдања града Крагујевца: Нови помаци или ревизије историје*. Скуп је најпре требало да буде организован поводом 75. годишњице од завршетка Другог светског рата, али је, због околности изазваних пандемијом ковида-19, његово одржавање било одложено за наредну годину, а сама тема конференције је била прилагођена јубиларној годишњици 2021.

Научни скуп је отворен поздравним речима академика Милоша Ђурана, управника Центра за научноистраживачки рад САНУ, проф. др Ненада Филиповића, ректора Универзитета у Крагујевцу, мр Миљана Бјелетића, градског већника за културу, и др Милета Бјелајца, директора Института за новију историју Србије, након чега је уследио уметнички програм.

Радни део скупа је започет панелом „Ревизионизам“. Др Миле Бјелајац је представио тенденције ревизије узрока и тока Другог светског рата. Редовна професорка Филозофског факултета Универзитета у Београду, проф. др Дубравка Стојановић говорила је о начинима на које је у уџбеницима историје у периоду од 1955. до 2014. писано о 27. марту 1941. и стрељању у Крагујевцу, док је др Бојан Димитријевић, научни саветник и заменик директора Института за савремену историју, дао преглед главних проблемских питања у Србији 1941. године.

Излагање МА Давора Стипића, истраживача сарадника Института за новију историју Србије, које је отворило други по реду панел под називом „Геноцид и култура сећања“, било је посвећено представљању Холокауста и ратних злочина у музејима социјалистичке Југославије. Антрополог Виктор Бејатовић у свом реферату је изложио методолошку проблематику утврђивања обима ратног злочина у Крагујевцу на примеру лоцирања непознатих гробница, док је Ненад Карамилковић, директор Завода за заштиту споменика културе Крагујевац, говорио о историјату и идеолошким злоупотребама Старог војничког гробља у Шумарицама. Александар Марушић из Музеја рудничко-таковског краја представио је страдање Горње Милановца у јесен 1941. године. Панел је завршен излагањем др Немање Девића, научног сарадника Института за савремену историју, под називом „Револуционарни терор у Србији 1941–1944. и партизанска мемоаристика: речено и прећутано“.

На трећем панелу „Под окупацијом“, др Раде Ристановић, научни сарадник Института за савремену историју, дао је преглед истраживања западноевропске историографије о феномену пружања отпора током Другог светског рата. Виши научни сарадник Института за новију историју Србије др Александар Стојановић је представио делатност Страхине Јањића, а на-

учни сарадник Института за новију историју Србије др Милана Живановић учешће руских емиграната у Априлском рату и његове последице по избегличку средину.

Последњи панел „Међународни контекст“ отворен је рефератом научног саветника Института за новију историју Србије др Зорана Јањетовића „Националне мањине као разлог за агресију на Краљевину Југославију 1941.“ Девински споразум био је тема саопштења пуковника др Миљана Милкића, вишег научног сарадника Института за стратегијска истраживања. Панел је завршен излагањем МА Александра Ракоњца, истраживача сарадника Института за новију историју Србије, у којем је представљен стратешки значај југословенских рудника метала у немачкој ратној привреди у периоду од 1941. до 1945. Након одржаних саопштења, уследила је завршна дискусија.

Сарадња Центра за научноистраживачки рад САНУ, Универзитета у Крагујевцу и Института за новију историју Србије дала је запажене резултате у организацији овог скупа и она се не прекида његовим завршетком. Известно је да ће у издању поменутих установа бити објављен зборник радова са ове конференције. Тиме ће стручној јавности бити представљен још један осврт на важне процесе који су се одвијали током Другог светског рата на простору Југославије.

Милана ЖИВАНОВИЋ

Diplomacy between Crisis and Cooperation: Fourth Conference of the New Diplomatic History Network, 26–28. 5. 2021.

Између 26. и 28. маја 2021. године одржана је четврта по реду конференција удружења New Diplomatic History Network (Мрежа нове дипломатске историје) под називом *Diplomacy between Crisis and Cooperation* (Дипломатија између кризе и сарадње). Овогодишњи домаћин конференције био је Универзитет у Архусу. Због пандемије, конференција је уместо у Данској организована преко платформе *zoom*. Мрежа нове дипломатске историје основана је 2011. са циљем повезивања историчара из различитих земаља посвећених изучавању дипломатије и међународних односа. Због чега *нова* дипломатска историја? Пре свега, удружење и историчари окупљени око њега посвећени су превасходно изучавању појединаца и група, односно дипломатских актера као важних субјеката дипломатске историје. У питању је настојање да се „поново открије“ дипломатска историја као научна област, отворена за утицаје нових трендова у друштвеним и хуманистичким наукама. У фокусу су, стога, дипломатске институције, пракса, методи, језик, норме, симболи, породични и пријатељски односи, мреже